

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

Ugy a Lap szellemi részét illető cikkek, mint az előfizetési pénzek a „KÖZMŰVELŐDÉS” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

Hanyatlásunk okai.

Századunkban, mely napjainkban a felvilágosodás korszakát éli, társadalmi életünk, akár erkölcsi, akár anyagi oldalát tekintjük annak, nem felel meg azon magasabb igényeknek, melyekkel egy a szó valódi értelmében vett felvilágosodott korszaknak, nemzetnek kérkednie kellene. Nem, mert a felvilágosodás magasztos eszméje nem tűrné meg azon félszégeket, melyek éppen korszakunkban napirenden vannak.

A társadalom fogalma a vallás-erkölcsi rend és anyagiságban birván kifejezését, társadalmi életünkben az egyes néposztályokat legérzékenyebben sújtják azon félszégeket, melyek első sorban onnan erednek és legélénkebben azon körülményben nyilvánulnak, hogy az állam a vallás és közerkölcsiséggel nem törődik, kellőleg nem méltatja, vagyis kicsinyli azt és az anyagiaknak tulbecsülésében, vagyis nagyhatalmiságának rendetlen vadászásában pedig átlépi a határt.

És hogyan? Tudja minden jóra való honpolgár, hogy az országok, államok s így a társadalom alapja a vallás-erkölcsiség, mely nélkül bármely nép feltartóztatlanul megy eléje saját politikai és társadalmi végfeloszlásának, s mégis azt látjuk, hogy a mai modern keresztény nemzetek államai vallásnélküliek, tehát istentelenek akarnak lenni, és megelégedkezvén arról, hogy minden hatalom onnan felülről azaz Istentől van, Isten nélkül akarják hatalmiságukat felépíteni és biztosítani. De tudjuk, hogy csak a keresztény nemzetek örvendenek a mai magasabb műveltség- és felvilágosodásnak is. S ha ez áll, a mint áll is, hogy t. i. a mai európai művelt nemzetek a kereszténységnek köszönik műveltségüket; nem félszesség- és visszasság-e, hogy a kereszt-

tény nemzetek államai vallásnélkülieknek adják magukat és tényekben az Isten és vallás intézményeivel szemben istentelenül bánnak el, és így a'arendelt népeiknek erkölcsi és anyagi subsistentiájuk s végelemzésben, önmaguknak is roppant kárára és veszélyeztetésére kész akarva törekednek.

Tagadni nem lehet ugyan, hogy a felvilágosodást művészetben éppen úgy szemléli a világ, mint a tudományban; csak fájdalom azt tapasztaljuk, hogy az emberiség egy része a sötétséget is világosságnak nézi, és megelégedezik a nemzetek Istenéről, ki jóságánál fogva szellemünket, hallhatatlan eszes lelkünket teremtvén égi fényével világítja meg, hogy az igazat jót és szépet feismerhessük és a művelt nemzetek magaslatára emelkedhessünk.

A valódi felvilágosodás felülről az isteni tudományból és művészetből származik s csakis ez a tudomány és művészet árasztthat világosságot és akkor, ha az igazat, jót és szépet terjeszti a világon.

De Isten dicsőítésén kívül sem tudománynak, sem művészetnek nem levén és lehetővén más célja, mint az ember anyagi és szellemi javának, testi lelki jóllétének előmozdítása, nem társadalmi félszéget vagy jobban társadalom elleni vétséget követ-e el minden egyed úgy, mint az állam, minden tudomány úgy, mint művészet, mely sem Istennel, sem az ember anyagi és szellemi javával, testi és lelki jóllétével nem gondol?

Minden tudomány és művészetnek tehát, legyen az politikai, törvényhozási stb. összhangzatban kell lennie a lelkünkbe irt örök törvénnyel, karöltve kell járnia a megmásíthatatlan erkölcsi renddel, mert különben célját eltévesztette, és a környezetébe vont népet és nemzetet boldogítani soha sem fogja.

Mihelyt az emberi törvény, tudomány és művészet megszűnt a természet törvényeinek kifolyása lenni, ellenkezésbe jött Isten akaratával, a szívünkbe vésett öröktörvénynyel, azonnal megszűnt egyszerűsmind törvény, tudomány és művészet lenni, hanem ezeknek valóságos szánandó torzképe.

S mert a mai törvényhozás, állampolitikai és sok más tudomány s művészetágak nincsenek összhangzatban a természet öröktörvényeivel, Isten akaratával és a másíthatlan örök erkölcsi renddel; innen van társadalmi életünkben a naponként nagyobb mérvben jelentkező erkölcsi hanyatlás és érzékenyen sujtó anyagi tönkrejutás.

A nemzet erkölcsi erejét kell tehát mindenekelőtt felfrissíteni, megújítani, hogy anyagilag meg erősödjék e nemzet. Igen, mert egy nemzet erkölcsi erejéből kimaradhatlanul következik és foly az anyagi megerősödés.

Csak az erkölcsiség alapján megerősödött nemzet képes társadalmi életének minden belső és külső ellenségével megküzdeni.

Ezen állításom beigazolására segítségül hivatnám a történelmet, de ez annyira világos, hogy ezt minden józangondolkodású honpolgár könnyen belátja. Azonban szabadjon a nagy Poroszország legutóbbi történelmére hivatkoznom, mely népének szellemi és anyagi jólétét ezáltal látván egyedül biztosíthatni a kereszténység alapelveire tért vissza.

Elmélkedjenek ezek fölött komolyan, míg idő van rá az állam-bölcsek, kik hivatva vannak a nemzet életének és a társadalom jövőjének biztosítására!

Felvidéki.

Karcolatok

a magyar nemzet második évezredének küszöbén.

A vallás és egyházi vonatkozású ügyek itthon és a külföldön.
(Folytatás.)

Afrika újabb időben a katholicismus civilizáló és élettel szellemének termékeny talajává kezd lenni. A kath. hitélet örvendetes fejlődésnek néz elé.

Lavigerie bibornok a restaurált karthagói érsekség első érseke éjszaki Afrika megtérítésén fáradozik s e mellett kiváló figyelme és hitbuzgalma tárgyát képezi Közép-Afrika megtérítése is. Ehring-Münsterben „Africanum“ czim alatt konvictust nyitott az afrikai missionariusok kiképzetésére.

Lavigerie a kath. világ minden részéből az afrikai kath. misszio számára nyújtott adományfillérek: t igen áldásosan gyümölcsözteti. Összes afrikai intézetei számára mintegy kétezer hektárnyi földet vásárolt. E földek jövedelméből Algírban egy hittérítő-képző-intézetet 120 növendékkel és 60 noviciussal, a környéken pedig 9 másféle jótékony célra intézetet lát el és tart fenn; továbbá

Karthagóban és Tuniszban finövelvét állított, az előbbiben van: 60 növendék, az utóbbi belekerült egy millió forintba. Jeruzsálem-ben melchiták számára papnövelvét és tanítóképezdét állított, hol a francia-nyelv mint kötelező tantárgy adatik elő.

Máltában pedig az afrikai szülöttek és szerceinek számára kollegiumot állított, melyben a növendékek közül többen orvosi tudományokat tanulnak és nemzetbeliek közé való visszatérésre vannak kötelezve. Továbbá Kongóban, a nagy tó és nyanzai tóvidéken tizennégy intézetet tart fenn, melyek mindenjére 400.000—400.000 frankba került. De főtartó még Romában francia iskolát, hittérítői számára több székesegyházat, kórházakat, stb. melyek közül a francia kormány csupa két intézetet segélyez némileg. Ezenkívül Tuniszban francia plébániákat, székesegyházat, papnövelvét alapít, melyekre már félmilliónál többet költött, daczára, hogy a francia kormány, mint karthagói érseket sem részesíti rendes évi segélyben, s mire a mai Rochefort-fele zsidó szabadkőműves és protestansokból összetakolt francia kormány ideje alatt alig lehet számítani.

Khinában szintén a kath. misszionariusok és khinai udvar közt — a kath. hitélet javulására valló jó viszony van. Ez Constans, a francia minister-rezidens békéltető fellépésének az érdeme. Tagliabue püspök és Fervier hittérítő az 1886. decemberben köszönték meg a kitüntetések Csungli-Yamennek, melyekben a khinai császárné részesítette. Az áldozárt Csing herczeg és a yamen három kiváló tagja a legbarátságosabban fogadta, írja a Pol. Korr. római távirata. Khina és a Szentszék között a diplomaciai összeköttetés Jakobini államtitkár megszélátó és páratlan politikai bölcseségű szorgoskodása folytán kilátásba helyeztetett. Az indiai hierarchia pedig visszaállított.

Kansuban, Emoyban (Khina) Kandiban (Ceylon) a tonkingit a keresztények nagy száma miatt ő Szentsége XIII. Leo két új vicariusra osztotta. Ugyszintén a Malabarit 1887. máj 20-diki Breveje-vel a Frichovni és Cottayi vicariatusra.

India a világ ekonomiai fejlettség csodás magaslatán állott, jelesen kultivált földműveléssel és iparral jólétet vívott volt ki magának a keresztény szellem termékenyítő betolyása alatt. Azonban ma már mindezeket a gyarmatosító angol politika teljesen elparlagiasította, megsemmisített. „Éhség, ragály, család, ravaszság, boszu, gyilkosság tanyáz ma az előbbi boldogság helyén. India síkjai fehérednek a gyapot szövek csontjaitól“; írja India egy kormányzója.

Külföldben Tonkingban a helyzet javulóban van és a tengeri rablások szünőben vannak.

A francia miniszter-tanácsban 1887. jun. 8. Flourens külügyminiszter Tonking kiürítését a francziák által észszerűtlen eljárásnak nyilvánítván, Ferson hadügyminiszter erre azt felelte, hogy „senki sem kezkesdik Tonking jövőjéről és ezért hitte ő, hogy a kiürítés szükséges lesz.“

Elő- és hátsó India és az indiai tenger partjai, szóval Ázsia minden vidékei örvendetes eseményeknek tanui. A keresztény szellem szelidítő hatalma minden irányban észlelhető.

Az örmény szizma megszűnőben van, a bázilikák reformáltaknak.

Japánból is a katolicismus örvendetes terjedésének és jobb jövőjének hirtel hírdeti a fegyvertelen pápai hatalom és tekintély nagyságát. Nemrégiben a japáni küldöttség a Mikádó levelét hozta Rómába, mely ígéretet tesz a pápának, hogy Japánban ezentúl a katolicizmus terjedése elé semmi akadályt nem gördítenek.

Perzsiának három uralkodó családbeli hercege első rangú kitüntetésben részesül.

Ő Szentsége a mongol misszióból három vicariatust létesített közelebből

Indiában is csaknem mindenütt a buzgó szerzetesek, mint az öt világrész hitküldérei óriási tevékenységet fejtenek ki a katolicizmus ügyéért, — ők állanak az újonnan alapított és alapítandó egyházak élén, s ő Szentsége ujabban Portugállal is egyetértőleg szabályozván az egyház viszonyait itt, valamint az ő hatósága alatt álló és alá tartozó keleti répeknel jobb jövő reményei mosolygnak a katolicizmusra. (Lásd bővebben a katolikus hitterjesztőt.)

Törökországnak a szentszékhez vagyis a zultánnak a pápához XIII. Leo ő szentségéhez való szép viszonya megható és a katolicizmusra megnyugtató kifejezést nyer azon nagyjelentőségű alábbi eseményben, melynél fogva Azarin örmény kath. patriarcha, mielőtt a zultán ajándékkával Rómába indult, hogy azt a pápa ő Szentségének átadja, a bucsuátogatáson a zultánhoz intézett beszédében köszönetet mondva a kitüntető bizalomért, melyvel még küldetést is bizott rá, így szóla: „Van szerencsém alázattal kinyilvánítani, hogy császári felséged kiváló igyekezete folytán az összes hitközségek birodalma egész területén kiváló kedvezményeket s jótéteményeket élveznek s kultuszukat teljes szabadsággal vallhatják stb.“ Mire a zultán ily értelműleg felelt: „Őn Romába megy, hogy nemcsak mint kath. pátriárcha, hanem mint képviselőm is tisztelegjen a pápánál. Meg fogja mondani ő Szentségének, hogy mind szorosabbra akarom fűzni a jó viszonyt azon katolikusok fejével, kik birodalmamnak leghivebb alattva ői.“

Nagy remény van ujabban azon terv megvalósításához, mely oda törekszik, hogy Macedoniában a balkán-félszigeti katolikus missziók számára egy központ szerveztessék, mely mintegy vallásos kapcsolatot képezzen a vidék katolikusai között.

A legújabb időben, sőt ma is az egész Európa sőt a világ figyelmé és szeme Bulgária, a Balkán-félszigeti világnak felé irányul, s mindenki a keleti kérdés megoldásával foglalkozik és arról beszél. Ezen kérdés egyszersmind a vallás és pedig a katolicizmusnak és schizmának is kérdése. A keleti kérdés vallási tekintetben nem ugyan teljes — mert ez lassan halad — de 1861. óta a bulgár uniónak IX. Pius által történt nagyfontosságú elintézése folytán a katolicizmus életereje ma hatalmasan fejlődővén és érlelődővén, némi megoldást nyert a megnyugtató állapotban. Ugy, hogy a Volga mellől 678-ban idejött s Bogoris király alatt kereszténnyé lett bolgárok ma tényleg, bár sok hányódás után „Katolikus Bulgária“ neve alatt ismeretesek, e nevezet alatt állanak és élnek, s várják egyuttal a Nyugatról Keletre tövő keresztény kultúra és

szellem új életet adó erejét. Igen, Magyarország beékelve nyugat műveltsége és kelet barbársága közé hivatva van amazt ebbe átlátnálni és beoltani s ekép lerakni azon hidat, melyen kelet a kultur világnemzetekkel egyenlő magaslatra emelkedjék.

Montenegro első kath. érseke Millnovic roppant nagy pompával történt fogadtatása Montenegróban nemcsak egyházi, hanem politikai tekintetben is elismert nagy fontosságú esemény jellegével bír. Ez csalhatlan biztosítékot nyújt arról, hogy Miklós fejedelem azon szándéka, mely szerint tartományában a katolikusokat szivesen türelmezi és alattvalóinak vallás különbség nélkül egyenjogúságot enged teljesezésbe ment, tényleg nyilvánul. Gyorsan végrehajtott szabályozása a Montenegróban aránylag kevés katolikus egyházi viszonyainak — írja: a Pol. Korr. — egy része azon messszelátó politikának, melyet Miklós fejedelem zászlójára irt. — Megértette Montenegro a rá nézve oly nagyfontosságú eszmét, s meghódolva a fel-fogás előtt siet megmozdítani minden eszközt arra, hogy ama egyházpolitika üdvös eredményeiben mihamarabb gyakorlati érvényre jusson. Millnovic — az első kath. érsek lesz azon delej, mely a Balkán-félszigeten lakó katolikusokra, főleg pedig természetesen a Montenegróval szomszédos tartományokba lakókra vonást fog gyakorolni s azokat mintegy a katolicizmus magasztos elveiben egyház és állam politikai tekintetben szoros összehangolásra szólítani.

Boszniát és Hercegovinát XIII. Leo pápának az egész világ katolikusai fölött örködő szelleme szintén bevonta a kath. egyház keretébe. — E tartományok népessége Asboth „Utirajzok és tanulmányok“ című műve szerint 1885 máj. 1 én 1,336,001 főt tett ki. Vallás szerint: keleti öhitű 571,250; muzulmán: 492,710; rom. kath. 205,788; zsidó: 5805; egyéb: 528.

E tartományoknak a magyar koronához történt kapcsolása politikailag úgy mint vallás-erkölcsileg, nemzet- és üdvgazdászattilag a magán — családi és társadalmi közszellem és kultura fejlődése tekintetében — ha későbbben is, meghozza a kívánt és várt gyümölcsöket.

A hirneves történész Hurter által Bécsben 1857-ben alapított és a Bold. sz. Szüzirol nevezett egyet, mely a Balkán-félszigeten, és török birodalomban szétszortan lakó keleti katolikusok segélyezését tűzte vala ki czélul a nagy-névű Pergen Antal gróf elnök, Zschokke bécsi egyet. tanár alelnök, Lollok prelatus, Pázmaneumi rector, Aydin érsek mechitarista főpapat, Biegelben báró külügyminiszteri titkár stb. bizottsági tagok vezetése alatt ma is serényen működik.

Az egyet 1886 évi kilenczhavi bevétele: 6215 frt és kiadása: 5427 frt, vagyona: 10,570 frt. Ebből romániai, boszniai, szerbiai, konstantinápolyi, egyiptomi, kis-ázsiai, siriiai és örményországi intézeteket segélyez.

Az egyet újabb időben különösen az albániai viszonyokra terjeszti ki figyelmét, hol Czaren scopiai érseknek egyházmegyéje van 15200 hívővel szétszortan 7 plebániára osztva, 13 pappal köztük 6 ferenczrendűvel.

A düledező templomok, iskola, — pap hiány és szegénység okozzák, hogy az unio elfogadása a szimatikusok közt lassan halad.

Prizrenben sikerült az érseknek 16 növendékpappal növeldét alapítani, melyet nagylelkűen apostoli királyunk nagy összegekkel támogat, de mely mindkét kormányunk érzéketlensége miatt emellett magán adakozásokra is szorul.

Csak négy elemi iskolában látja el a közköztudat.

Az albánok barbár vérboszuja évenként rendszeren ezer albán életét ragadja el áldozatul, mi miatt az érseknek óriási baja és küzdelme van e rettentő eljárás bezüntetésében.

A templom és iskolák hiányában a szétszortan lakó katolikusok közül sokan szakadárook lesznek. Különbösen az albán népnek két század óta egyedüli reménysége Ausztria-Magyarország. Érdekesnek tartjuk idejegyezni azon hagyományt, melyszerint 1683 után, midőn a törökök Bécs mellett kudarczot vallván boszujokban 60,000 albánt lemészároltak, templomaikat lerombolták s csak 300 maradtak életben — monáchiánktól várják üdvöket. Ime tehát monáchiánkra, az osztrák és magyar katolikusok vallásos érzületére, hazafiságára a Balkánfélszigeti vallásos és politikai ügyek szempontjából is szép és magasztos feladat vár.

Annyival is inkább, mert a mint már érintve lőn Albánia kivül a Balkánfélsziget többi részeiben a kath. ügy örvendetesebb fejlődést mutat, s hogy ez még nagyobb lendületnek nem örvend, az iskolák és misszió telepek alapításához szükséges anyagiak hiánya okozza; úgy azt is, hogy az urio elfogadásának nem lehet tömegesebben híveket szerezni. Például Örményországban, hol növeldék és apácák működnek áldásosan — különösen a példás és buzgó nevelésiek tulajdonítható, hogy 1886-ban 800 család fogadta el az uniót.

Kárály Béni mondá, hogy Magyarországnak kell a civilizációt a Balkán-félszigetre vinni. Ő Felsege jó példával meg elő-Bizonyára nekünk minden tekintetben érdekünkben áll, hogy keleti szomszédunkkal jó barátságban legyünk és keleten megbízható jó szomszédaink legyenek.

Romániában pedig a kath. hitélet élénkülésének és a katolicizmus terjedésének szép bizonyítéka a bukaresti érseki új bazilika és megye, melyet ösztöngő főmegyév alakított át; ugyszintén azon kölcsönös jó viszony, mely diplomáciailag is a vatikán és Románia között fennáll. Mihez különben is kellő garanciát nyújt a román királyi család katolicitása. De megjegyzendő mindenesetre, hogy Bukarestben jelenleg a statisztikai adatok szerint 36 ezer magyarjuku s jobbára szegény sorsu 20 ezer kath. hívő van, kiknek ősi kath. vallását és magyar nemzetiségét melegen ápolja és fejleszti a Szent László társulat, mely ott 3 magyarjuku kath. lelkeszi állomás, Turn-Szeverinben 260 magyar kath. gyermek számára magyar jellegű kath. iskola szervezéséről gondoskodik és az angol kisasszonyok intézetében egy magyar tanítónői állomás felállításán fáradozik, melyekre évenként összesen mintegy 6075 franknyi segélyt nyújt. E társulat ezenkívül a Romániában elszórtan levő plébániák, azokhoz tartozó magyarok és csángó-magyarok templomi és iskolai szükségleteire nagy áldozatokat hoz.

A vatikán és Montenegró közt is a konkor-

datum, az utóbbi autonómiajának biztosításával megkötött, a mit azonban az orosz sajtó roszaló és Ausztria-Magyarország ellen irányuló megjegyzés nélkül nem hagyhatott.

A míg tehát a pápai birodalom és összes egyházi javakra kezét kinyújtott bitorló új Olaszország reszketve tekint Bismark felé, ha valjon siet-e a világ e leghatalmasabb embere megcifojni a vatikán azon reményeit, hogy a pápa világi hatalmá ujból helyre fog állítani s nyugtalanokodó és háborgó lelke erőlködik az ezt sürgető külső és saját nemzetbeliek nagy részének ohajait elnyomni, hallatlanná tenni s e fásult lelkiismeretét elfojtani; a míg a győzelmeitől megittasodott és nagy hatalmiság kábitó mámorától megrészegült Németország gyalázatos gunyt üzve a katolikusok lelkiismeretéből oktalan verbe mártott kezekkel vallás, egyház, templom, zárdák, iskolák, papságra rárontott, azokat zsarnokilag összegyőrtötte és a jogaikat, szabadságukat békóbi verő rablánczokat ma is szorosan tartja markában szoritva, de érezve Isten boszuló haragjának kimaradhatlanságát ma mégis mintegy bünbánólag tekint Róma felé; a míg a pápaság ellen a forradalommal konspirált Sz. Lajos népe az igazságtalanul okozott emberölő háboruért önbűnének azon rettenetes büntetésében bűnhődik, hogy aljassá, hitszegővé, gyávává törpülvén „becstelen zsarnokokat, erkölcstelen szardanapalakat tür maga fölött;“ — s míg a „katolikus lengyelek kiontott vére, a gyalázatos varsói kegyetlenségek, az emberélettel való vétkes játék, a szolgaság és erkölcstelenség bűnei“ Oroszország ellen boszuért Istenhez égbé kiáltanak, az országot a nihilizmus dynamit-merényleteinek banda-tanyájává aljasítják, s az északi nagy nyers hatalom, a caesaropapismus lelkiismeretét Isten igazságos és bizonyos ítélte fölötti felelmében iszonyu rettegéssel töltik el; addig a mint már érintve lőn Ázsia, Afrika, Amerika és Ausztrália vadonjai, vad és pogány népei befogadva az igazság világát, csodás odaadással hódolnak meg Krisztus üdvözítő tanainak és szellemének hatalma előtt. — Igen, Afrika belsejéig, a zambezi missziók által a keresztény szellemben ápoltt szegény és a vad állatokkal folyton harczban levő élő négek hazájáig, a Csendes és India világtengerek partjáig melynek habjai Afrikából Spanyolországon át Amerikába és Európába is sok ezer szegény rabszola négert és néger nőt szállítottak, a legnehezebb állati munka végzésére, míg végre a katolicismus ezen lealacsonyító vad és állatias üzérkedésnek teljes erejéből ellenávia legalább a külső országokra nézve enyhíthetett a bajon annyira, hogy míg 1768—1827-ig 58 év alatt évenként 120,000 vagyis összesen körülbelül 7 millió, a három utóbbi század alatt mintegy 40 millió négert szállítottak lelánczolva szabadságától, mindenétől sőt igen sokat életétől is megfosztva Afrikából a más világrészekbe rabszolgául; addig ma a rabszolga-kereskedés az európaiaktól eltanulva és mély gyökeret verve leginkább csak Afrika belsejében a hatalmasabb négerfőnökök által üzetik, kik győzedelmeskedvén a folytonos egymás elleni harczban a gyengébbeken különösen éhség és terméketlenség idején élelmiszerekért szokták a néger rabszolgákat becsereálni. Ma a vsidő lelkü mörök üzük főképe s lelketlen üzérkedést, kik 3—4 frtot érő élelmi cik-

ket adnak egy néger gyermekért. Itt elképzelhető, hogy a katolicizmus szelidítő hatalmára és annak ápolására s a misszionáriusok anyagi és szellemi támogatására mily óriási szükség van. Afrikát úgy, mint a mai kultur-nemzeteket csak a kereszténység emelheti a műveltség kívánt magaslatára.

(Folyt. köv.)

T Á R C Z A.

Ő s z s z e l

Sárga levél hull a fáról,

Hull a fáról, hull viágról.

Majd pirosan, majd halványan,

Lehullnak ők mind a hányan,

Mihelyt sohajt az őszi-szél . . .

Sárga levél, sárga levél!

Pedig ők is a tavasszal

Vigádoztak ifju arccsal;

Őket is a nyár hevében

Ezer kéj ölelte szépen.

S most letépi, őrzi a szél . . .

Sárga levél, sárga levél!

Vége a sok szép örömnnek,

Harmat csóknak, játszi fénynek.

Sok regének, sok titoknak,

Mit csak madár szívek tudnak.

Kopárágon fűnyol a szél . . .

Sárga levél, sárga levél!

Mikor csendes nyári este

Csillog a tótükrét leste:

Itt epedte, itt álmolta

Szerelmét az erdő lantja,

Meg se zörrent sem fű, sem szél . . .

Sárga levél, sárga levél!

Ott egy család lelke élt, vert,

Várva estét, várva reggelt,

A fiuk már messze sziltak,

A szülők? . . . Azok kihaltak . . .

S tovább, tovább regél a szél . . .

Sárga levél, sárga levél!

Igy lesz vége, így mindennek,

Mint a napok jönnek-mennek:

Levél elhult, szél elhajtja,

De a tavasz újra hajtja,

Uj tavaszról, uj ős regél . . .

Sárga levél, sárga levél!

Uti emlékeimből.

V.

Egy éj a tengeren.

Prokucek Sámuel.

Folyt.

A „Mercur“ éjjeli tizenegy órakor indul utjára, ad-dig végtelen sok időnk van; ezen szavakkal állott be trieszti ismerősünk, délután hat órakor szobámba.

„Van egy jó eszmém, sétáljunk s auztán menjünk fel a „Belveder“-re. Ott ma katonazene és tűzijáték van. Bemutatom néhány trieszti magyarnak s eltöltjük az időt a hajó indulásaiig.“ Természetesen beleegyeztem a tervbe s utnak indultunk. A tengerpart a szokott képet nyújtá, csakhogy tolongtak az emberek néhány olasz hadapród után, kik az osztrák kormány engedélyével tanulmány utra jöttek ide. Egy nagy hajó indult utnak; többeken mint a mi „Merkur“-unkon készülődés jelei mutatkoztak. Szép karcu Lloyd hajó volt ez, nem a legnagyobbak közül való, de tisztá és erős.

A „Belveder“ felé újólág az ó város szűk ut-zái és lépcsői közé kerültünk. Lépcsőt néhány százat hághatánk a mig célunkhoz jutattunk. A plateauon terített asztalok, gyülekező vendégek, hangszereiket hangoló zenekar, futkosó gyermekek, szaladó pinczerek között eljutottunk a vasrácsoszáttal védett szabad oldalhoz, honnan leírhatatlan szép kilátás tünt szemeim elé. Valami harmincz meter mélységben lenn Triesztnak háztengere, melynek lapos fedeleit pókhálóként köti a távirdasodrony össze; távolabb szelid hajlásu zöld halmok nyári lakókkal meg a tenger hajóival, mig távolabb terhes fekete felhők, melyek a tengerből felmerülni látszanak. A vendégek nagyobb-részt katona tiszték és azok családjáiból állott. Mint észre-vevém a triesztiék nem igen rokonszenveznek az osztrák katonákkal s a katonatiszték itt ön magok társaságára vannak utalva. A jelenleg itt állomásozó ezred a t. mesvári helyett október elején a nagyszombeni Schönfeld ezred jön át s így a szekely fiaknak lesz majd alkalmuk látni az operenciás tenger s arról reggélni.

Felzendül a zene. A szél felkapja a hangokat s mes-sze elhordja a város fölött. Most fényázban uszik a hely, a tűzijáték megkezdődött. Piros, zöld, kék lángocskák repülnek a magába, nagy csattanással szétpattanván. Ezy egy eltévedt láng a közönség felé száll; van ijedés, futás. De mintegy viszonzásul a tűzijátékra s zenére hatásosabb fény derül egy pillanatra fel a tenger felől: a villám s hatalmasabb hang zeng a távolból: az ézengés. Ezy-egy szélroham rezgeti a fák lombjait, újból mély csendesség lön. „Ma vihar lesz“ szól egyik társunk. Szép biztatás a tengerre készülöre nézve kiváit arra, ki még soha sem volt tengeren. Egy csomó magyar kerül asztalunkhoz, — többnyire kereskedők, kik a trieszti nagy házakban alkalmazvák Látszik az öröm arcaikon; a magyar nyelvet nem felejtették el, ámbár némelyike 15—20 éve, hogy itt van. A paprikás sem hiányzott az asztalról, csakhogy a paprika az ételből. Visszaemlékezések a hazára, szülőföldre képezik a beszéd tárgyát s egy-gy jótanács az utazó számára. Tíz óra már! Ideje, hogy az elutazásra gondoljunk. Csoportosan lekisérnek a szállodába s onnan a molóra, mig a hajóra felszállunk.

A villámok sűrűbben cikáznak, menydörgés moraja erősebb; nehéz eső cseppek hullnak alá. A lámpák bágyadt világánál egész sereg utazó várakozik és száll a hidon a hajóba. A gőzkazán sistereg, a fedélzet tele van emberekkel; a matrózok ide oda futkosnak, hol a vitorlákat bontják szét, erősítik, hol a vastag kátrányos vásznat feszítik ki a fődélzet fölött. Áthaladok én is az ingó hidon s most ott vagyok a tolongó sokaság között. Van itt mindenféle népségből egy-egy pár, de mégis az utasok legnagyobb része olasz nyelven társalog. Elhangzik a jeladás a horgony nagy zörejjel felkerül a mélységből; a hajó erősebben ineg, utnak indul. „Isten hozzád“, „szerencsés utat“ hangzik a molókról s az elmaradottak körvonala elmosódnak az éj sötétjében.

Ott állék a fődélzeten, cikázó villámok fényénél szemlélvén a tengert, melynek habjai már lázongani kezdenek. Távolban fényárban uszni látszik Trieszt, — közelben a nagy hajók, melyek mellett elhaladunk mint megannyi alvó óriás, mozdulatlanul állanak. A villámlás és dörgés gyakoribb, az eső szemek is szaporábbak. Mily kellemes volna az éjet itt a fődélzeten eltölteni, ha eső nem volna! Lehaladok a meredek lépcsőn a másod osztályu kabinba. Fényár özönlik ki a nyitott ajtón, benn zsufolásig telve van: nők, férfiak, gyermekek vegyesen. A hőség fulasztó. A kabinett közepén terített asztal, oldalain kettős sorban az ágyak. Leülök egy fiatal magyar pár mellé. Az asszonyka fél, remeg a vihartól; biztatni kell. Az utazók nagyobb része azonban úgy látszik nagyon jól találja magát a hajón; cseveg a latin népfajok sajtáságos élénkségével és gyors beszédével. Egy gyermek-sírás harsogja túl a zajt: a résztvevő arcok, arra fordulnak, csitítják, tanácsokat adnak a fiatal anyának. De nini! Átellenemben egy öreg ur tekintet nélkül a hölgytársaságra ledezi vetni felső ruháit, felkapaszkodik egyik felső emeleti ágyba, összehuzza függőnyeit és alváshoz fog. Példáját mind többen és többen követték. A nők kihuzódnak külön fekhelyökhöz s csak azok maradnak kik nem váltottak az ágyért is jegyet. Én is felhuzódom emeleti ágyfülkémbé összehuzom a függőnyöket és alváshoz fogok. Életemben igaz sohasem aludtam hajón s kivált a tengeren, de biztam „Mercur“-unk erős szerkezetében, kapitányunk tudományában s legkivált az isteni gondviselésben. A hajóingás kellemes böcsőringásnak és a gőzkerékek zakatolása, meg a habok zugása alátaló dalnak tünnek fel.

Borzasztó csattanásra ébredtem föl, mintha egy üteg ágyut sütöttek volna ki a közelben. A hajó most már erősebben ingott. Kinyitom a fejem fölött levő kerek ablakocskát s kinézek azon. A délszaki vihar egész erejével dühöngött; majdnem nappali világoságot árasztanak a minden pillanatban lövellő villámok; vadon zajong a tenger, hullámai ölnyi magasak. Tájékozó fehér habokat korbácsol a szél, melyek dühösen ostromolják a „Mercur“ oldalait. A „Mercur“-t azonban mindez nem veszi ki nyugalmából, mint egy óriási czethal, méltóságteljesen halad célja felé.

Alvásról többé szó sem lehetett, felöltöztem. A fedélzeten számosan vannak, kiknek szemeiből hozzám hasonlóan kiüze a vihar az álmat Zuhog az eső, a vastag kátrányos vitorla vásznon is áthat; a villámok játéka foly,

ton tart; az egetrázó menydörgésnek nincsen szünetje. Csak a szél hagyott alá s a hőség egy kevésbé. Felállok egy üres ládára s a vitorlakötélbe fogódzva gyönyörködöm a természetnek e rettenetes szép jelenetében.

Reggeli négy óra, a homály oszlani kezd, de a nap feljöttét jelző hajnalpirnak nincs semmi jele. Sötétfekete, vihartól szétszaggatott felhők kovályganak fejeink fölött, lenn a tengererve majdnem hasonmásuk. Hová lett a tegnapi szép zöld szín s a derült nyugalom mely oly bájosá tevő a tengert?

A fedélzet mindinkább népesebb lesz. Az első osztályu utazók is feljönnek s a tömeg közé vegyülnek. A legtöbben egy irány felé néznek, hol a szárazföldet lenni vélik, de mindedig nem sikerült a legélesebben látónak is azt fölfedezni. Lehet, hogy innen tiszta időben láthatók már a velencei partok, de most a sziporkázó eső és kőd azt nem engedik. Azonban minden perc közelebb vive az óhajtott parthoz s nem sokára felhangzott az „ecco Venezia.“ S valóban a távolban szárazföld körvonala kezdenek feltűnedezni. Majd halászbárkákat is láthatánk, melyek legbiztosabb jelei a szárazföld közellétének. De ez még nagyon távol van. Az időt felhasználom, hogy a hajó szerkezetét és beosztását megtekintsem. Mily masszív itt minden, mily rend és tisztaság uralkodik rajta!

De most mintegy varázslásra, mintha a tenger hullámai között merülne fel, előtűnik Velence. Először is sz. Márk templomának harang tornya és a S. Mária della Salute egyház kupolája, azután a többi tornyok és magasabb épületek.

Már szárazföld mellé kerültünk; a part közelében halad a hajó, hogy kikerülje a homok torlaszokat. Meglasította menetét, majd Lidó kikötőjébe kerül, hol a tengerbe vert czölöpök jelzik az utat, melyen haladnia kell. Távolabb egy kis megerősített sziget védi az öblöt, az erődítvények nyílásain ágyu torkok tátonganak felénk. Most megáll a hajó, a partról csolnak evez felénk, nyilván a finánczok szállnak a hajóra fel. Türelmünket próbára teszi a hosszas állongás. Fűrge hajóinasok feltekergetik a vitorlákat és a fedélzetet védő vásznat, mert az eső megállott. Valahára ujjal megindul a hajó, de nagy lassúsággal. Elhalad a kis S. Elena sziget és a „Siardini publici“-k mellett s bekanyarodik a S. Marco öbölbe s Velence egész pompájában szemeink előtt áll.

A benyomást, mit e látvány reám gyakorolt, le nem írhatom. Egy tündéri kép, tündéri város a távolból, melyben minden szokatlan, minden nagyszerű. Merre szemeink látnak a S. Marco és Giudecca öblei, egészen a láthatár végpontjáig köriven s körülvéve a legszebb gót és renaissance stílusú palotákkal, kupolás templomokkal. Ezy anya áll mellettem, karján egy négy-öt éves gyermeke, valószínűleg velencei nő, ki Triesztből haza tér. A kis gyermek, örömprepesve nézi e szép látványt, kis kezecskéivel tapsolva örömhangan kiáltja „ecco Bazilika S. Marco“ „ecco Palazzo Ducale!“ S a kis gyermek öröme reám is átragad, szinte ujongani szeretnék, üdvözölni az „adriai tenger gyöngy“-ét. Szemeimet alig tudom elvonni e gyönyörű látványtól, melyhez hasonló nincs a föld kerekiségén.

Peddig a prózai világba kelle vissza esnünk, mert megjelentek a fedélzeten a fekete ruhájú, sárga zsinoros olasz finánczok s az utasok holmiainak megvizsgálásáho

fogtak. Nekem nem volt semmi podgyászom s így könnyen átsurranhattam soraikon örvendezve, hogy nem jutott eszükbe a „passus“-t előkérni. Az igazat megvallva könnyelműen elmulasztottam ilyes irományt beszerezni s így megérdemlettem az afölötti félelmet, hogy talán elő találják valahol kért. A hajó körül volt véve a gondolák egész rajja által, tulajdonosaik harsány hangon kínálgaták azokat. Majd elő került a „Sandvirth“ német szállodának is egyik kis pinczére, tyroli fiu, s beleültete gondolájába. Nesztelenül suhant gondolánk a part felé s egy pár lépés a szárazföldön, az az a házak előtti széles járdákon s a „Sandvirth“ szállodában vagyunk.

(Folytatás köv.)

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

— **LX. választmányi gyűlés** tartott 1887. október 5. én. Jelen voltak: Veszely Károly elnök, Dr. Tódor J. alelnök, Fogarassy J. pénztárnok, Dr. Cserni B. ellenőr, Butyka S., Takó J., Tamási Á., Varga S., Dr. Veress F. választmányi tagok és Pál I. titkár.

1. A legközelebbi választmány és közgyűlés jegyzőkönyveinek szokásos módon történt hitelesítése — tudomásul vétetik.

2. Elnök jelenti, hogy La'Borda Kálmán az év elejével ki akar lépni a társulattól. — Mivel kilépése szabályszerűleg történik, az tudomásul vétetik.

3. Új tagul jelentetik Kóródy Péter csatószegei segédlelkész, ki is az I. szakosztályba ohajt belépni. A jelentkezés tudomásul vétetik, tagsága folyó év január 1-től számítatik, az I. szakosztályba iktatik, neki az alapszabályok és a társulati oklevél megküldetnek.

4. A számvizsgáló bizottság megteszi jelentését a pénztár állásáról, a mint következik:

Az 1887-ki január 1-től az 1887-ki október 4-ig volt összes bevétel 1258 frt 79 kr. az összes kiadás 1092 frt 42 kr. Pénztári maradék 66 frt 37 kr. Az utolsó pénztárzárolás az 1887-ik június 1-étől 1887-ik október 4-ikig. I. Bevétel: 1. Pénztár maradék 142 frt 40 kr. 2. Tagdíjak és előfizetés 162 frt 50 kr. 3. Ajándék a nms. Püspök úrtól 200 frt. 4. Nehány szó cz. műért 6 frt 60 kr. 5. Az unitáriusok Erdélyben cz. m. 2 frt 40 kr. 6. Hirdetési díjak 43 frt 79 kr. Összesen 557 frt 76 kr. II. Kiadás 1. Közművelődés nyomtatása 163 frt 25 kr. 2. Újságbélyegekre 80 frt 3. Újság expediciása april szept. 48 frt. 4. Posta költség 2 frt 58 kr. 5. Az unitáriusok Erd. nyomtatása 87 frt 6. Adóhivatal hirdetési bélyegdíj 10 frt 59 kr. Összesen 491 frt 42 kr. Bevétel 557 frt. Kiadás 491 frt. Fenti maradék 66 frt 37 kr. Alapítke 140 frt. 6 frt 46 kr kamat 1887-ki jul. 1-ig összesen 146 frt 46 kr. Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk. Takó János Tamási Áron.

Tudomásul vétetik.

5. Előterjesztetik a kérdés, hogy az egyházmegye történeti megírásának a közgyűlés által elfogadott tervezete miként léptetessék életbe?

Erre vonatkozólag egy bizottság küldetik ki Veszely Károly, Dr. Tódor József és Tamási Áron személyeikben.

6. A felelős szerkesztő engedélyt kér arra, hogy a szerkesztőség a társulati lapot a status gyűlés alkalmából két rendkívüli számban is kiadhassa. — A felhatalmazás megadatik.

7. Elnök jelenti, hogy Főtiszteltendő Irsik Ferencz szathmári kanonok ur ö n g a „A tanuló. Keresztény katolikus ifjak számára“ irt munkájának egy példányával irodalmi társulatunkat megtisztelni szives volt és a példányt könyvtárunk számára át is adja, azt igérvén, hogy e jeles munkát lapunkban bővebben megismertetni kötelességének tartandja.

— Tudomásul vétetik.

8. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkéretnek: Takó, Tamási, és Dr. Veress választmányi tagok.

Pál István titkár.

I R O D A L O M.

— Megjelent: „**A kath. Hitterjesztés lapjai**“ képez havi közlöny VIII-ik (október) havi füzeté. Előfizetési ára: Egész évre 3 frt, egyes füzetek ára 30 kr. Szerkeszti Nogely István, Nagyváradon. Tartal na: Uj-Nurzia. Vegyesek. Ajáljuk t. olvasóink becses figyelmébe.

— Megjelent: **Havi közlöny**, az elméleti és gyakorlati lelképásztorság köréből. X. évf. szeptember havi füzeté. Szerkeszti Tokody Ödön és Patzner István. — Tartalma: Schlauch Lőrincz l. sz. püspök ő excja beszéde megyéje papságához. Irányczikkek és értekezések. Rendeleték. Vegyesek. Személyzeti hírek. Tárca.

Megjelent. „**Szüz Mária virágos kertje**,“ havi folyóirat a bold. szüz tiszteletének ápolására a 10-dik füzeté. Ezész évi ára 1 frt. Szerkeszti Tóth Mike. Ajáljuk ez épületes folyóiratot t. olvasóink figyelmébe.

— Megjelent: „**Kalauz**“ a népiskolai nevelő-oktatás terén című kath. paedagogiai foivóirat I. évf. IV. füzeté. Ára egész évre 1 frt. Szerkeszti Regéczy József. — Ajáljuk e tartalomdus folyóiratot a t. tanító uraknak becses figyelmébe.

— **Irodalmi jelentés.** A budapesti növendékpapság magyar egyházi irodalmi iskolájú régi szokásához hiven, ez évben is nyílvánosság elé lép „Munkataival“, melyeknek most már 50. évfolyamát adja a t. olvasó közönség kezébe.

Az iskola tavaly tett ígéretéhez képest lefordította Ratzinger jeles művének — Az egyházi szegény-ápolás története még hátralevő részét, melynek tárgya az új kor keretében mozog.

Kiadványainak ez évi II-ik kötetét kizárólag önálló kísérletekből állította egybe. Ezek elseje megismerteti az olvasókat a fennevezett kiadványok multjával és fejlődésével. Ezt követi néhány sikerült költemény. — Végül a harmadik helyet egy történeti értekezés foglalja el, mely hiteles források alapján tárgyalja a bo-z uiai bogomil eretnekek történetét.

A kiállítása ezen 35 nyomtatott ivre terjedő 2 kötetnek valóban diszesnek mondható. A két kötetnek ára csak 3 frt.

— Beküldetett: **A Szent-Család képes népnaptára az 1888-ik évre.** Ára 30 kr. Kapható Budapesten Szent-István műintézetében“ Ujvilág-utca 9. sz. alatt. E naptár igen diszes alakban s gazdag tartalommal jelent meg. Tartalmát kiváló íróktól a nép számára irt szebbnél-szebb tanulságos olvasmányok és szép képek képezik. Ajáljuk legmelegebben tisztelt olvasóink becses figyelmébe.

— Megjelent: **Isten ígéje** szent beszédekben. Szerkeszti Jagicza Lajos. XII. évf. 10. füzet. Előfizetési ára egész évre (12 füzet) 2 frt. Ajánljuk!

— Megjelent: **Katholikus hitoktatás**. Havi folyóirat a hitoktatás elméleti és gyakorlati művelésére. Szerkeszti és kiadja Fonyó Pál. Az épen megjelent október havi füzete 8 kitűnő cikket tartalmaz.

— Megjelent: **Jézus szentséges szívének hírnöke**, havifolyóirat. Szerkeszti Tóth Mike. A folyóirat egész évi ára csak 1 frt 50 kr. A beküldetett októberi füzet igen épületes és hasznos tartalommal bővelkedik.

— Megjelent: **Borromaeus** kath. hitszónoklati havi folyóirat XI. füzete igen szép tartalommal. Szerkeszti Horváth Lajos. — Előfizetési ára: Egész évre 4 frt, fél-évre 2 frt, negyedévre 1 frt.

— **A főt. lelkészkedő papság figyelmébe.** Mult havi füzetünkkel a „**Jó pásztor**“-nak VII. évi folyamát is befejeztük. E hét év bizonyosággal szolgál nekünk, hogy folyóiratunk bírja a főt lelkészkedő papság becsülését. S hála a jó Istennek, mi sem mondhatjuk, hogy e hét év alatt kimerültünk volna; sőt inkább újult erővel és teljes odaadással kezdünk a VIII. ik évi folyamhoz, mert a lelkesítő és buzdító sorok egész halmaza áll rendelkezésünkre, melyekben a további munkálkodásra kéretünk. Igérgetéseket eddig sem kopogtattunk lelkész társaink ajtaján, most sincs ezt szándékunk tenni; hiszen, hogy mindent elkövetünk lapunk érdekében, be fogják azt látni mindazok, kik jövő évi folyamunkat kezükbe veszik. A kitűzött pályadíjas beszédekre már is oly szép számmal érkeztek hozzánk kéziratok, hogy folyóiratunk jövő évi folyamára, teljes megelégedéssel tekinthünk. A kik, mint új előfizetők jelentkeznek: a „**Jó pásztor**“-t megrendelhetik 4 frtért, vagy 15 intenció végzése mellett; de azon kedvezményben részesülnek, hogy Angerbauer kitűnő teljes évi folyamát, melyből már csak igen csekély példány áll rendelkezésünkre: 2 frtért. 6-ik és 7-ik évi folyamunkat szintén kedvezmény áron kapják. Szerkesztőség Budapest, IV. ker. Ferencziek. Tisztelettel: Hajóssy J. Krizánt, a „Jó pásztor“ szerkesztője.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Erdélyi hódolata a nagy pápa iránt.** XIII. LEO szentséges atyánk ötvenéves papi jubileuma alkalmából a Magyarországon kibocsátott hódolati iverket az erdélyi egyházmegyében 17,048 hívő irta alá. E szám mint közművelődési adat is igen érdekes.

— **Személyzeti hírek:** Szabó Ferencz olá-láposbányai segédlelkész Bonczhidára lelkésznek, Balázs Ignác ul áldozár csikszeredai és Puskás Gergely szerpap lémhényi segédlelkésznek nevezettek ki.

— **Nyilvános köszönet.** A legforróbb hála kö-telmét kívánjuk teljesíteni, midőn nyilvánosságra hozzuk,

hogy Ngs. Andrásy István, apátkanonok úr a Szalézi szt. Ferencz irodalmi iskola iránti adakozó bőkezűségének egy 30 frtról szóló takarékpénztári könyvnek felajánlásával állította föl újabb szép emlékét. Isten még sokáig éltesse az angyalszívű Maecenást, kinek minden lépését lekötelezettjeinek imája kíséri. Ugyancsak Bálint Lázár cs. szentmiklósi plebános úr 5 frttal kegyeskedt a szónoklati nem-es verseny buzgalmát irod. körünkben növelni. Fogadjá érte szívből fakadó köszönetünket. Gispár István önkép-zőköri elnök.

— **Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat pénztárába fizettek:** Sass Konstantin, ptg. 1887. 4 frt. Lázár Mór, elf. 1887. 2 frt. Holló Tamás, elf. 1886. 2 frt. Hosszu Ferencz, elf. 1887. 2 frt. Molnár János, elf. 1887. 2 frt. Riskó László, elf. 1887. 2 frt. Barra Péter, ptg. 1887. 2 frt 50 kr. Lukácsfi Manó, ptg. 1887. 5 frt. Bandi Bernardin, elf. 1887. 4 frt. Pál Gergely, rtg. 1886 és 1887. 4 frt. Fark Márton, elf. 1887. 4 frt. Texe János, elf. 1887. 4 frt. Eröss Gáspár, elf. 1887. 4 frt. Gál Miklos, elf. 1886. 4 frt. Szabó György, rtg. 1886 és 1887. 4 frt. Andrásy József, ptg. 1886 5 frt Kovács Ferencz, ptg. 1887. 5 frt. Bóth Ferencz, ptg. 1887. 5 frt. Roskoszni Elek, ptg. 1887. 5 frt. Csiki János, ptg. 1887. 5 frt. Hofman Mihály, ptg. 1886. 5 frt. Király Lajos 1883. 5 frt. La'Borda Kálmán, 1886 és 1887. 10 frt. Dr. Barts Ferencz, ptg. 1887. 6 frt. Zonda Vincze, elf. 1887. 2 frt. Lakatos Kornél, elf. 1887. 3 frt. Sorbán Endre, elf. 1887. 2 frt. Gidófalvi Géza, rtg. 1882 és 1883. 4 frt. (folyt köv.)

— **Pályázat.** A kadicsfalvi hitközségben a segéd-kántor-tanítói állomás megüresedvén arra pályázat hirdetetik. Ezen állomás évi jövedelmei: 1) 32 kalangya őszi és 32 kalangya tavaszi kepe. 2) 50 frt o. é., mely Püspök ur ő nagyméltóságától kegyelmesen évnegyedi részletekben utalványoztatik. 3) 25 frt államkölesön kamat. 4) 26 frt ospora. 5) körülbelöl 12 frt stolaris jövedelem. 6) Mintegy 16 frt tandij. 7) 13 szekér kemény tűzifa. 8) Egy jótermő jövedelmes veteményes kert a lakás mellett. 9. Két szoba, kamara, nyári konyha, sütőház és piaczéval ellátott csinos lakás. 10) Csűr, istállóval ellátott gazdasági épület és udvar. Teendők: a fiuk és leányok önálló tanítása, segéd-kezés a kántornak, segrestyési és harangozási teendők végzése. Pályázni kívánók képesítési, esetleg szolgálati bizonyítványaikat folyó év október 27 ig alólirthoz adják be. Személyes megjelenés előnyt nyujt. Kadicsfalván, 1887. október 9-én Kis S Dénes, lelkész-iskolaszéki elnök. 2-2.

JÓ KERESÉST!

Bizalmas személyeket keresünk törvényesen meg ngedett díj sorsjegyek eladásához. Magas jutalékot esetleg havi fizetést is adunk.

Fővárosi váltóüzlet társaság.

ADLER és TÁRSA Budapest. 25-2.

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF.

Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, PAL ISTVAN, STRAUBERT ÖDÖN, Dr. VERESS FERENCZ.

Nyomatott Papp és Ferdinándnál a püsp. lyc. nyomdában Gyulafehérvárt.